

EDUKACINĖS PROGRAMOS APRAŠO FORMA

Programos pavadinimas	Apie autorių teises žinoti sveika
Programos rengėjas (-ai) (skyrius, pareigos, vardas, pavardė)	Informacinių išteklių skyrius, vyresnioji specialistė Daiva Kavaliauskienė
Informacija apie programos rengėją (patirtis, išsilavinimas ir kt.)	Išsilavinimas aukštasis (Vilniaus edukologijos universitetas), Pedagoginių psichologinių žinių kursas (2023 m.), 10 metų patirtis organizuojant ir vedant edukacijas onkologinėmis ligomis sergantiems ir sutrikusį vystymąsi turintiems vaikams, Kultūros paso edukacijos „Susipažink su mano pasauliu – kinas neregio akimis“ ir „Galiu kitaip: kalbantys filmai, garsinės ir liečiamos knygos“, edukacijų „Žmogus su negalia irgi gali“, „Apie disleksiją paprastai“, „Smagi pažintis“, „Literatūros pamoka be knygų“ kūrimas ir vedimas.
Kontaktai	d.kavaliauskiene@labiblioteka.lt tel. +370 658 92 712

BENDRA INFORMACIJA APIE EDUKACINĘ PROGRAMĄ

Dalyvių amžius/klasė	2–5 klasės
Grupės dydis	6–35
Trukmė	45 min.
Pritaikymas neįgaliesiems	Paslauga pritaikyta fizinę negalią turintiems mokiniams. 2023 m. rugsėjo mėn. pradėjo veikti atsinaujinusi Lietuvos audiosensorinė biblioteka (LAB). LAB renovacija atitinka standartų „Pastatų statyba. Užstatytos aplinkos prieinamumas ir naudojamumas“ (ISO 21542) reikalavimus, pagal kuriuos užtikrinama, kad judėjimo negalią turintys asmenys galės naudotis visomis bibliotekos paslaugomis jiems prieinamu būdu. LAB Klaipėdos ir Ukmergės padaliniai taip pat pritaikyti judėjimo negalią turintiems asmenims: įrengta neįgaliesiems pritaikyta automobilių ir autobusų stovėjimo vieta; įrengta nuožulna, užtikrinanti, kad į pastatą patektų judantys vežimėliu asmenys. Edukacijos vyksta pirmame aukšte, nėra kliūčių aktyviai įsitraukti į veiklą; durų ir kitų praėjimų plotis atitinka standartus, leidžiančius laisvai judėti įstaigos viduje.
Edukacinės programos anotacija (trumpas edukacijos turinio aprašymas)	Knygos – tai seniausias būdas perduoti žinias ir pasakojimus. Dar neseniai informacijos, knygos ar filmo atsiuntimas iš internetinės erdvės atrodė priimtinas. Neretai nepagalvoję apie autorius, kūrėjus šiais duomenimis naudodavomės patys ir dalindavomės su kitais.

	<p>Edukacijos „Apie autorių teises žinoti sveika“ metu siekiama atkreipti dėmesį į autorių teisių apsaugą ir jų simbolį. Pasitelkiant vaizdines priemones mokiniams bus pasakojama, kodėl atsirado autorinės teisės ir jų reikšmė.</p> <p>Edukacinės veiklos skirstomos į du etapus. Pirmas – teorinis, kurio metu pristatoma, kas yra autorių teisės, jų žymėjimas. Šiame etape pasitelkiant žaismingas vizualines priemones pateikiamos pamokomos istorijos. Taip pat diskutuojama kodėl su autorių kūriniais reikia elgtis pagarbiai ir sąžiningai, koku būdu galima apsaugoti savo ir kitų autorinius darbus, iš kur legaliai galima atsisiųsti knygas.</p> <p>Antras – praktinis, kurio metu dalyviai, pasitelkdami edukacijos metu gautą informaciją, piešia, kuria istorijas ir pritaiko autorinių teisių žymėjimo simbolį.</p> <p>Įtraukus mokinius į šias veiklas, padedama ne tik suprasti autorius, kūrėjus, bet ir aiškinamasi, kaip moksleiviai suprato autorių teises, kokios emocijos ir mintys kilo dalyvaujant edukacijoje.</p> <p>Refleksijos metu, siekiant padėti dalyviams išreikšti ir suformuluoti mintis, bus siūloma (jei mokiniui taip priimtinau) pasitelkti vaizdines, garsines, menines ar kitokias priemones.</p>
<p>Edukacinės programos temos ir potėmės (pildoma, jei edukacinę programą sudaro daugiau nei viena tema)</p>	

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, SIEKTINI REZULTATAI

<p>Tikslas (esminis edukacinės programos tikslas, ko siekiama edukacine programa)</p>	<p>Kultūrinės edukacijos „Apie autorių teises žinoti sveika“ veiklomis siekiama: parodyti, kaip svarbu, kad kūrėjai (profesionalai ir neprofesionalai) gautų atlygį už savo kūrinius; supažindinti su autorių teisių apsauga, taisyklėmis ir ugdyti mokinio įpročius elgtis atsakingai.</p>
<p>Uždaviniai (suformulavus ugdymo tikslą, numatomi uždaviniai, kurie nusako, kaip šio tikslo bus siekiama)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sudaryti sąlygas pradinėms klasių moksleiviams dalyvaujant edukacijos „Apie autorių teises žinoti sveika“ veiklose gauti jų poreikius ir įgūdžius atitinkančias paslaugas; 2. Įtraukiant į edukacines veiklas sukurti papildomas paskatas mokytis, skatinti domėjimąsi autorių teisėmis; 3. Pagilinti moksleivių kritinį mąstymą apie autorių teises ir suteikti informacijos apie egzistuojančius sprendimus, kaip pagarbiai ir sąžiningai naudotis kūrėjų darbais. 4. Aktyviai įtraukiant į veiklas skatinti išmėginti įvairias raiškos ir komunikavimo formas pateiktai informacijai įtvirtinti.
<p>Rezultatai (kokių įgūdžių, žinių įgis ir kokias kompetencijas lavins edukacijos dalyviai)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacijos metu dalyviai įgis žinių apie autorių teisių svarbą ir galimybes. Įgytos žinios padės suprasti kūrėjų patiriamus sunkumus norint gauti atlygį už savo darbą, išmokins atsakingai elgtis su gaunama ar perduodama informacija iš internetinės erdvės.

	<p>2. Atlikdami praktines užduotis bei reflektuodami dalyviai išbandys įvairias raiškos ir komunikavimo formas, kurios padės jiems įsisavinti edukacijos metu pateiktą informaciją.</p> <p><u>Lavinamos kompetencijos:</u></p> <p>Kritinio mąstymo. Edukacijos metu dalyviai gauna žinių apie autorius; supranta, su kokiais sunkumais susiduria kūryba užsiimančios žmonės.</p> <p>Sužinojus apie autorių teises, dalyviams bus lengviau suprasti, kodėl reikalingos autorių teises ginančios asociacijos.</p> <p>Edukacijos metu dalyviams pateikiamos žaismingos pamokomos istorijos: citrinos, atskleidžiančios, kad knygas nelegaliai pardavinėja internetinėje erdvėje; vyšnių – pasakojančių, kad tiek garsinės, tiek popierinės knygos yra vienodai svarbios ir burokėlio – susirūpinusio, kad knygas platinant internetu sulaukiama nuobaudų.</p> <p>Refleksijos metu, siekiant padėti dalyviams išreikšti savo patirtus jausmus ir suformuluoti mintis, bus siūloma (jei mokiniam tai priimtinau) pasitelkti vaizdines, garsines, menines ar kitokias priemones.</p> <p>Kūrybiškumo. Pristatant, kas yra autoriai, su kokiais sunkumais jie susiduria, edukacijos dalyviai bus skatinami išsakyti savo asmeninę nuomonę.</p> <p>Refleksijos metu, pasirenkant skirtingus metodus, dalyviai dalinsis savo kūrybos ir pastebėjimo rezultatais.</p> <p>Dalyviams bus siūloma pasitelkti vaizdines, garsines, menines ar kitokias priemones, kurios skatina kūrybiškai mąstyti ir sukurti ką nors naujo, pritaikant autorių teisių simbolį.</p> <p>Pažinimo. Pristatant autorius, jų kūrybos apsaugojimo priemones, aiškinantis ir analizuojant, kas yra autorių teisės, kam reikalingas jų žymėjimo simbolis ir kodėl autoriai turi gauti atlygį, bus lavinamos pažinimo kompetencijos. Pristatant autorių teisių atsiradimo istoriją, bus plečiamas moksleivių akiratis.</p>
--	---

METODINĖ INFORMACIJA APIE PROGRAMĄ

<p>Priemonės ir kaštai (<i>kokios priemonės reikalingos edukacinio užsiėmimo metu, pavyzdžiui, projektorius, popierius, žirklys, dėlionės, rašikliai ir pan. Įvardijama programos sąnaudų kaina vienam dalyviui</i>)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piešimo priemonės – yra bibliotekoje. 2. Popieriaus lapai – yra bibliotekoje.
<p>Mokymo(si) metodai (<i>įvardyti mokymo(si) metodus, naudojamus edukacinėje programoje, siekiant edukacinės programos tikslo ir įgyvendinant uždavinius</i>). <i>Pastaba: patariama pildyti užpildžius programos eigą</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žodiniai mokymosi metodai: aiškinamasis, pasakojamasis, pokalbis. 2. Vaizdiniai metodai: skaidrių demonstravimas. 3. Praktiniai metodai: užduotys.

<p>Edukacinė aplinka (<i>kokioje erdvėje vyksta edukacinė programos, kuo ypatinga edukacinė aplinka, kaip ji papildo edukacinės programos turinį, kaip ją sukuria edukatorius ir / ar dalyviai</i>)</p>	<p>Edukaciniai užsiėmimai vyks Lietuvos audiosensorinės bibliotekos renginių erdvėje, padalinių vartotojų aptarnavimo salėse arba išvažiuojamąją paslaugą užsakiusios institucijos parinktoje erdvėje.</p>
<p>Programos sąsaja su bendrosiomis ugdymo programomis (<i>kelintos klasės, kokių pamokų turinį papildo / praplečia edukacinė programa</i>)</p>	<p>Programa skirta 2–5 klasių moksleiviams. Papildo lietuvių kalbos ir etikos pamokas.</p>
<p>PRIEDAI (<i>išvardinti pridedamus priedus</i>) <i>Skaidrės, užduočių šablonai, virtualių testų nuorodos, nuorodos į videomedžiagą, edukatoriaus pasakojimo tekstas (pagrindiniai akcentai)</i> <i>Pastaba: jei priedai kito nei WORD formato ir pridedamos medžiagos negalima patalpinti šiame faile, įklijuoti nuorodą į Google diską</i></p>	<p>Priedas Nr. 1 Edukacijos „Apie autorių teises žinoti sveika“ skaidrės</p>
<p>Edukacinės programos interaktyvumas ir inovatyvumas (<i>kokios šiuolaikinės technologijos naudojamos, kokiais būdais į aktyvią veiklą įtraukiami dalyviai, kas naujo, netikėto inovatyvaus edukacinėje programoje</i>)</p>	<p>Knygos – tai seniausias būdas perduoti žinias ir pasakojimus. Dar neseniai informacijos, knygos ar filmo atsissiuntimas iš internetinės erdvės atrodė priimtinas. Neretai nepagalvojant apie autorius, kūrėjus šiuos duomenis naudoja ir iš internetinės erdvės siunčiasi tiek suaugę, tiek mokiniai. Šiuo metu Lietuvoje vis dar stokojama suvokimo, kas yra autorių teisės ir kodėl jas reikia saugoti. Edukacija „Apie autorių teises žinoti sveika“ supažindina su autorių sąvoka Knygos – tai seniausias būdas perduoti žinias ir pasakojimus. Dar neseniai informacijos, knygos ar filmo atsissiuntimas iš internetinės erdvės atrodė priimtinas. Neretai nepagalvoję apie autorius, kūrėjus šiais duomenimis naudodavomės patys ir dalindavomės su kitais. Edukacijos „Apie autorių teises žinoti sveika“ metu siekiama atkreipti dėmesį į autorių teisių apsaugą ir jų simbolį. Pasitelkiant vaizdines priemones mokiniams bus pasakojama, kodėl atsirado autorinės teisės ir jų reikšmė. Edukacinės veiklos skirstomos į du etapus. Pirmas – teorinis, kurio metu pristatoma, kas yra autorių teisės, jų žymėjimas. Šiame etape pasitelkiant žaismingas vizualines priemones pateikiamos pamokomos istorijos. Taip pat diskutuojama kodėl su autorių kūriniais reikia elgtis pagarbiai ir sąžiningai, kokių būdu galima apsaugoti savo ir kitų autorinius darbus, iš kur legaliai galima atsisiųsti knygas. Antras – praktinis, kurio metu dalyviai, pasitelkdami edukacijos metu gautą informaciją, piešia, kuria istorijas ir pritaiko autorinių teisių žymėjimo simbolį.</p>

	<p>Įtraukus mokinius į šias veiklas, padedama ne tik suprasti autorius, kūrėjus, bet ir aiškinamasi, kaip moksleiviai suprato autorių teises, kokios emocijos ir mintys kilo dalyvaujant edukacijoje. Refleksijos metu, siekiant padėti dalyviams išreikšti ir suformuluoti mintis, bus siūloma (jei mokiniui taip priimtinau) pasitelkti vaizdines, garsines, menines ar kitokias priemones., jų teisių atsiradimo istorija ir kodėl tos teisės reikalingos.</p> <p>Supažindinat pradinių klasių moksleivius su autorių teisėmis siekiama, kad dalyviai ne tik patys elgtųsi atsakingai, bet ir paskatintų pagarbiai ir sąžiningai elgtis jų aplinkoje esančius artimuosius ir draugus.</p>
<p>Grižtamojo ryšio fiksavimas (įvardyti, kokia forma bus fiksuojamas grįžtamasis ryšys, pavyzdžiui, skiriama laiko dalyvių refleksijai, pokalbiui su dalyviais apie programos turinį ir kokybę, vykdoma anketinė apklausa ar kt.)</p>	<p>Kiekvieno užsiėmimo eigoje ir pabaigoje dalyviams bus pateikiami klausimai, kuriais bus siekiama išsiaiškinti, kokias emocijas jie patyrė, ką naujo išmoko ir sužinojo.</p> <p>Pasibaigus užsiėmimui edukatorius pasižymi pagrindinius aspektus.</p>
<p>Informaciniai šaltiniai ir literatūra (naudoti ruošiant edukacinę programą ir naudojami edukacinės programos metu)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Internetinė svetainė „Skaitykis su knygomis“ https://skaitykissuknygomis.lt/#a2 2. „Skaitykis su knygomis“ metodinė medžiaga. 3. VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centro išleista medžiaga „Kritinio mąstymo ugdymo mokomoji medžiaga mokinių ir jaunimo organizacijų nariams“ https://sdcentras.lt/wp-content/uploads/024-leidinio-tekstas-kritinio-mastymo-ugdymo-mokomoji-medziaga-mokiniu-ir-jaunimo-organizaciju-nariams.pdf
<p>Kita informacija (kita svarbi / papildoma informacija nepaminėta anksčiau, naudingos nuorodos, papildoma medžiaga)</p>	

EDUKACINĖS PROGRAMOS VIENO UŽSIĖMIMO NUOSEKLUS PLANAS

Rekomenduojama pildyti siekiant atskleisti edukacijos programos turinį, parodant, kaip aukščiau aprašyti dalykai bus vykdomi, kaip modeliuojamas ugdymo turinys, parenkami veiksmingi ugdymo metodai ir formos ir pan.

Aprašoma edukacinės programos eiga, įvardijamos pagrindinės dalys, trumpai aprašoma jų esmė, trukmė, kiekvienoje dalyje įvardijama **edukatoriaus ir dalyvių veikla, naudojami ugdymo metodai ir pan.**

EDUKATORIAUS VEIKLA	DALYVIO VEIKLA	PASTABOS
ĮVADINĖ DALIS (trukmė 10 min.)		

<p>Susipažinimas – edukatoriaus prisistatymas. Trumpas pasakojimas apie biblioteką – kuo ji ypatinga. Temos pristatymas ir klausimas, ar mokiniai mėgsta skaityti ir ką žino apie autorius ir jų teises.</p>	<p>Dalyvių prisistatymas ir pasidalinimas savo turimomis žiniomis apie skaitymą ir autorių teises.</p>	
PAGRINDINĖ DALIS (trukmė 25 min.)		
<p>Edukatorius vaizdiniais metodais (skaidrių demonstravimas) pristato edukaciją „Apie autorių teises žinoti sveika“.</p> <p>Taikant žodinius mokymosi metodus pasakojama apie autorius, jų teises ir svarbą. Pristatomas autorių teisių simbolis ir paaiškinama, kodėl ir kur jis naudojamas. Stengiamasi, kad patys mokiniai atrastų teisingus atsakymus, refleksijų metu išsakytų savo nuomonę. Taikant praktinius metodus pateikiamos užduotys, kurios aptarimos kartu su dalyviais skaidrių demonstravimo metu. Po kiekvieno metodo vyksta aptarimai, skatinama, kad kiekvienas mokinys aktyviai reflektuotų savo patirtis, keliami probleminiai klausimai, ieškoma sprendimų. Įtraukiant mokinius į šias veiklas skatinama ne tik suprasti autorius ir jų teisių reikalingumą, bet ir pasidalinti, kaip jie suprato ir kokios emocijos, išvalgos kilo susipažįstant su edukacijos metu pateiktu turiniu.</p>	<p>Demonstruojant skaidres dalyviai atsakinėja į pateiktus klausimus, susijusius su pateikiama vaizdine medžiaga.</p> <p>Atliekant praktinę užduotį dalyviams pasiūloma pasitelkti vaizdines, garsines, menines ar kitokias priemones ir sukurti ką nors naujo. Sukurtą produktą pažymėti autorių teisių simboliu.</p> <p>Atlikę pateiktas užduotis refleksijų metu mokiniai stengiasi pagrįsti vienokį ar kitokį savo pasirinkimą, pastebėjimą.</p>	
BAIGIAMOJI DALIS (trukmė 10 min.)		
<p>Edukacinės programos aptarimas ir grįžtamojo ryšio fiksavimas. Edukatorius pateikia klausimus iš edukaciniame užsiėmime pateiktos mokomosios medžiagos. Taip pat aiškinamasi, kokios naujos žinios buvo įgytos ir kokių žinių dalyviai dar norėtų įgyti.</p>	<p>Dalyviai atsakinėja į edukatoriaus pateiktus klausimus, dalijasi savo esamomis ir naujai gautomis žiniomis, išsako savo nuomonę ir pastebėjimus, kokios informacijos norėtų įgyti kito užsiėmimo metu.</p>	